

Kontrollutvalget i Nordkapp kommune

Møte nr. 1/2021
12. mars 2021

Arkivkode
4/1 09
Journalnr.
2021/19096-5

I N N S T I L L I N G

SAK 4/2021

RAPPORT FORVALTNINGSREVISJON «BARNEVERNTJENESTEN»

Saksbehandler: Jan Henning Fosshaug

Vedlegg:

Rapport «*Barneverntjenesten – Nordkapp kommune*», Vefik IKS, datert 12. februar 2021, mottatt 24. februar 2021.

Sekretariatets tilrådning til innstilling:

Kontrollutvalget viser til rapporten «*Barneverntjenesten*» utarbeidet av Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS. Kontrollutvalget tar opplysningene og konklusjonene i rapporten til orientering og slutter seg til rapportens anbefalinger.

Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret viser til kontrollutvalgets oversendte forvaltningsrevisjonsrapport «Barneverntjenesten».
2. Kommunestyret tar opplysningene og konklusjonen i forvaltningsrevisjonsrapporten til orientering, og slutter seg til rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren iverksette tiltak i tråd med rapportens anbefalinger, herunder:
 - Sikre at enkeltvedtak begrunnes med barnets synspunkt og hvordan barnets beste er vurdert
 - Sikre at alle undersøkelser blir gjennomført innen fristen
 - Sikre at alle tidsplaner blir evaluert regelmessig
 - Sikre at alle barn i fosterhjem får sine lovpålagte oppfølgingsbesøk
 - Sikre at alle barn i fosterhjem får sine lovpålagte tilsynsbesøk

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Bakgrunnen for denne rapporten er Plan for forvaltningsrevisjon 2017–2020, vedtatt av kommunestyret i Nordkapp 10. oktober 2017 (sak 57/17).

Planen bygger på en overordnet analyse gjennomført av Vefik IKS i forbindelse med det daværende planarbeidet.

I dokumentet *Overordnet analyse 2017-2020*¹ fremgår følgende om dette fokusområdet:

«Barnevernets arbeid er regulert i lov om barneverntjenester (barnevernloven). Formålet med loven er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg, og bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. I henhold til barnevernloven skal barneverntjenesten i kommunen følge nøye med i de forhold barn lever under og finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Barneverntjenesten skal også medvirke til at barns interesser ivaretas av andre offentlige organer, samt samarbeide med andre sektorer og forvaltningsorganer når dette kan bidra til å løse oppgaver den er pålagt etter loven. Når et barn på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, skal barneverntjenesten sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien. Når hjelpetiltak vedtas skal barneverntjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Barneverntjenesten skal videre holde seg orientert om hvordan det går med barnet og foreldrene, og vurdere om hjelpen er tjenlig, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak. Dersom det er nødvendig ut fra den situasjonen barnet befinner seg i kan barnevernet overta omsorgen for barnet, og plassere det i fosterhjem eller institusjon. Ved omsorgsovertakelsen skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets omsorgssituasjon. Barnevernet skal i sitt arbeid etterleve de krav til saksbehandling og tidsfrister som barnevernloven og forvaltningsloven fastsetter. For å bidra til å sikre dette er kommunens barneverntjeneste pålagt å ha et system for internkontroll.

KOSTRA-tall for 2015 viser at Nordkapp kommune har noe lavere netto driftsutgifter til barneverntjenester målt i kroner pr innbygger og kroner pr innbygger i aldersgruppe 0-17 år enn kommunegruppen og fylket.² Nordkapp ligger imidlertid over landsgjennomsnittet på de 13 nevnte indikatorene. Det fremgår videre av KOSTRA-tall at andel barn med barnevernstiltak (i forhold til innbyggere i aldersgruppen 0-22 år) er dobbel så høy i Nordkapp som for landsgjennomsnittet.

Kontrollutvalget vedtok igangsetting av denne forvaltningsrevisjonen i utvalgets møte den 27. mai 2019 i sak 6/19. Kontrollutvalgets vedtak om bestilling ble gjort på grunnlag av prosjektskisse utarbeidet av Vefik IKS.

Formål

I rapporten framgår det at formålet med denne forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke om barneverntjenesten i Nordkapp kommune drives i samsvar med sentrale lovkrav. På bakgrunn av undersøkelsen vil kommunen få belyst ulike sider ved egen praksis og bli presentert for områder hvor det eventuelt er muligheter for forbedringer.

Problemstillinger i rapporten

I rapporten framgår det at denne forvaltningsrevisjonen har blitt gjennomført på bakgrunn av følgende problemstillinger:

1. Utfører barneverntjenesten de generelle oppgavene, herunder forebygging og samarbeid, på en tilfredsstillende måte?
2. Er saksbehandlingen i barneverntjenesten tilfredsstillende?
3. Er barneverntjenestens oppfølging av barn med tiltak forsvarlig?

Avgrensning i rapporten

Undersøkelsen er tidsmessig avgrenset til perioden 2017-2020. Det fremgår av rapporten at det er undersøkt et tilfeldig utvalg av saksmapper som var aktive på undersøkelsestidspunktet, avgrenset til forhold som vedrører problemstillingene i undersøkelsen. Revisjonen har ikke undersøkt barneverntjenestens faglige skjønn i de enkelte sakene, eller barneverntjenestens arbeid med å forberede saker til Fylkesnemnda.

Da problemstillingene er vidt utformet har det ifølge rapporten vært nødvendig å forta følgende avgrensninger:

Under problemstilling nr. 2 er undersøkelsen avgrenset til et utvalg av enkeltvedtak og praksis knyttet til barneverntjenestens gjennomgang av meldinger og gjennomføring av undersøkelser.

Under problemstilling nr. 3 er undersøkelsen avgrenset til å gjelde barneverntjenestens oppfølging av barn med tiltak på systemnivå, herunder:

- om det er utarbeidet tiltaksplaner og omsorgsplaner og om
- lovpålagte oppfølgingsbesøk og tilsynsbesøk i fosterhjem blir overholdt.

Konklusjoner fra rapporten

Rapporten gir følgende konklusjoner på undersøkelsens problemstillinger:

Utfører barneverntjenesten de generelle oppgavene, herunder forebygging og samarbeid, på en tilfredsstillende måte?

Revisors konklusjon er at barneverntjenesten i stor grad utfører de generelle oppgavene, herunder forebygging og samarbeid på en tilfredsstillende måte. Barneverntjenesten har rutiner for forebyggende arbeid og tverrfaglig samarbeid, men på grunn av høy saksmengde og ustabil bemanning har tjenesten de siste årene hatt lite tid til å arbeide forebyggende og samarbeide med andre instanser.

Er saksbehandlingen i barneverntjenesten tilfredsstillende?

Revisors konklusjon er at saksbehandling i barneverntjenesten i all hovedsak er tilfredsstillende. Barneverntjenesten kan imidlertid i større grad begrunne enkeltvedtak med barnets synspunkt og hvordan barnets beste er vurdert. De fleste innkomne meldinger til barneverntjenesten blir gjennomgått innen fristen på en uke. Barneverntjenesten har hatt en økning av fristbrudd i undersøkelsessaker i 2019. Barneverntjenesten arbeider for tiden med en evaluering av praksis i undersøkelsessaker.

Er barneverntjenestens oppfølging av barn med tiltak forsvarlig?

Revisors konklusjon er at barneverntjenestens og kommunens oppfølging av barn med tiltak ikke er fullt ut forsvarlig. Revisor vil påpeke at det er bekymringsfullt at ikke alle barn i fosterhjem har fått sine lovpålagte oppfølgingsbesøk og tilsynsbesøk.

Rapportens anbefalinger

På bakgrunn av de funn som er gjort i undersøkelsen anbefaler revisjonen at kommunen iverksetter tiltak for å:

- Sikre at enkeltvedtak begrunnes med barnets synspunkt og hvordan barnets beste er vurdert
- Sikre at alle undersøkelser blir gjennomført innen fristen
- Sikre at alle tidsplaner blir evaluert regelmessig

- Sikre at alle barn i fosterhjem får sine lovpålagte oppfølgingsbesøk
- Sikre at alle barn i fosterhjem får sine lovpålagte tilsynsbesøk

Sekretariatets vurderinger:

Sekretariatets vurderinger tar blant annet utgangspunkt i faglige krav til forvaltningsrevisjon slik disse framgår av god kommunal revisjonsskikk – i dette tilfellet RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon, fastsatt av styret i Norges kommunerevisorforbund (NKRF), heretter forkortet RSK 001.

Sekretariatets vurderinger tar også utgangspunkt i kontrollutvalgets vedtak om bestilling av denne forvaltningsrevisjonen.

Rapportens svar på kontrollutvalgets problemstillinger

Kontrollutvalget vedtok følgende problemstillinger for forvaltningsprosjektet

«Barneverntjenesten»:

1. Utfører barneverntjenesten de generelle oppgavene, herunder forebygging og samarbeid, på en tilfredsstillende måte?
2. Er saksbehandlingen i barneverntjenesten tilfredsstillende?
3. Er barneverntjenestens oppfølging av barn med tiltak forsvarlig?

Kontrollutvalget vedtok i tillegg at det overlates til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggsproblemstillinger i tilknytning til de nevnte hovedproblemstillingene. Revisjonen har valgt å ikke utarbeide underproblemstillinger.

Sekretariatet vurderer det slik at rapporten «Barneverntjenesten» er i tråd med problemstillingene som ble vedtatt av kontrollutvalget 27. mai 2019. Sekretariatet anser at revisjon har svart på hovedproblemstillingene, slik vedtatt i kontrollutvalgets sak 6/2019.

Sekretariatet har ingen merknader med hensyn til krav til forvaltningsrevisjon slik disse framgår av god kommunal revisjonsskikk – i dette tilfellet RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon.

Revisjonskriterier

I RSK 001 punkt 14 sies det at revisor med utgangspunkt i problemstillingen(e) skal utlede revisjonskriterier for hver forvaltningsrevisjon. I rapporten framgår det at revisor har utledet 17 revisjonskriterier.

I NKRFs kommentarer til dette kravet sies det at å utlede kriterier innebærer at revisor må beskrive eller gjengi kildene til kriteriene og vise en logisk sammenheng mellom kildene og det endelige kriteriet. Det framgår av rapporten at revisjonskriteriene for undersøkelsen er utledet fra barnevernloven, forvaltningsloven, forskrift om fosterhjem, departementets veileder om tiltaksplaner i barneverntjenesten (Q-2006-1104) og departementets rundskriv Forebyggende innsats for barn og unge (Q-2013-16).

Vurderinger i rapporten

I RSK 001 punkt 20 sies det at revisor skal vurdere innsamlede data opp mot revisjonskriteriene. Dette fremgår av rapporten.

Konklusjoner i rapporten

I RSK 001 22 framgår det at revisor på bakgrunn av sine vurderinger skal konkludere på problemstillingen(e). Rapporten viser at revisor har gjort dette.

Anbefalinger i rapporten

I RSK 001 punkt 23 framgår det at revisor skal gi anbefalinger når det er hensiktsmessig med bakgrunn i data, vurdering(er) og konklusjon(er). Revisor skal ikke anbefale detaljerte løsninger. Rapporten viser at revisor har gitt anbefalinger i tråd med standard.

Vedrørende revisors uavhengighet

I RSK 001 punkt 3 framgår det at oppdragsansvarlig revisor skal sørge for at alle som utfører oppgaver i forvaltningsrevisjonen ivaretar lovkrav om uavhengighet.

Oppdragsansvarlig revisor, Aud S. Opgård har levert signert egenerklæring om uavhengighet i forhold til Nordkapp kommune vedrørende denne undersøkelsen, datert 4. desember 2020. Egenerklæringen er lagt ved saken som eget vedlegg, og bør vurderes særskilt i behandlingen av denne sak. Sekretariatet har ingen merknader til oppdragsansvarlig revisors egenvurdering av uavhengighet i forhold til denne undersøkelsen.

I rapportens forord sies også følgende:

«Revisjonen har før igangsetting av forvaltningsrevisjonen vurdert sin uavhengighet overfor Nordkapp kommune, jfr. kommunelovens § 24-4 og forskrift om kontrollutvalget og revisjon §§ 16-19. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet til det arbeidet som har blitt gjort.»

Kommunedirektørens uttalelsesrett

I henhold til krav i forskrift og god kommunal revisjonsskikk (RSK 001 punkt 12) skal revisor sende et utkast til forvaltningsrevisjonsrapport til uttalelse til kommunedirektøren. I rapporten framgår det at revisor har gjort dette.

Leveringstid

Sekretariatet finner grunn til å bemerke at det har tatt uforholdsmessig lang tid fra kontrollutvalget vedtok oppstart av denne forvaltningsrevisjonen og til rapport foreligger fra revisjonen. Undersøkelsen ble vedtatt oppstartet i mai 2019 og rapporten er levert i februar 2021. I revisjonens oppstartnotat fremgikk at undersøkelsen skulle gjennomføres og rapporteres i løpet av 2019.